EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 7. 2017
COM(2017) 357 final

2017/0148 (NLE)

Návrh

**ROZHODNUTIE RADY,**

**ktorým sa Luxembursko a Rumunsko oprávňujú prijať v záujme Európskej únie pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí**

# DÔVODOVÁ SPRÁVA

## 1. KONTEXT NÁVRHU

### • Dôvody a ciele návrhu

Cieľom Haagskeho dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „dohovor z roku 1980“), ktorý doteraz ratifikovalo 97 krajín vrátane všetkých členských štátov EÚ, je obnoviť pôvodný stav bezodkladným vrátením neoprávnene premiestnených alebo zadržiavaných detí prostredníctvom systému spolupráce medzi ústrednými orgánmi určenými zmluvnými stranami.

Keďže predchádzanie únosom detí je podstatnou súčasťou politiky EÚ zameranej na podporu práv dieťaťa, Európska únia aktívne pôsobí na medzinárodnej úrovni s cieľom zlepšiť uplatňovanie dohovoru z roku 1980 a nabáda tretie krajiny, aby k nemu pristúpili.

Gruzínsko uložilo dokument o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 24. júla 1997. Dohovor nadobudol v Gruzínsku platnosť 1. októbra 1997.

Dohovor z roku 1980 je už v platnosti medzi Gruzínskom a 25 členskými štátmi EÚ. Iba Luxembursko, Dánsko a Rumunsko ešte neprijali pristúpenie Gruzínska k dohovoru.

Juhoafrická republika uložila dokument o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 8. júla 1997. Dohovor nadobudol v Juhoafrickej republike platnosť 1. októbra 1997.

Dohovor z roku 1980 je už v platnosti medzi Juhoafrickou republikou a 26 členskými štátmi EÚ. Iba Luxembursko a Rumunsko ešte neprijali pristúpenie Juhoafrickej republiky k dohovoru.

Podľa článku 38 ods. 4 dohovoru z roku 1980 sa dohovor uplatňuje medzi pristupujúcou krajinou a zmluvnými štátmi, ktoré vyhlásia, že pristúpenie prijali.

Skutočnosť, že EÚ má výlučnú právomoc vo veci prijatia pristúpenia tretej krajiny k dohovoru z roku 1980, potvrdil Súdny dvor Európskej únie, ktorý rozhodoval na základe iniciatívy Komisie.

Súdny dvor Európskej únie vo svojom stanovisku 1/13 zo 14. októbra 2014 uviedol, že *prijatie pristúpenia tretieho štátu k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí patrí do výlučnej právomoci Únie*.

Súdny dvor trval na potrebe jednotnosti na úrovni EÚ, aby sa zabránilo premenlivej geometrii (*géométrie variable*) medzi členskými štátmi.

Keďže problematika medzinárodných únosov detí patrí do výlučnej vonkajšej právomoci Európskej únie, rozhodnutie o prípadnom prijatí pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky sa musí prijať formou rozhodnutia Rady na úrovni EÚ. Luxembursko a Rumunsko by preto mali v záujme Európskej únie urobiť vyhlásenie o prijatí pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky.

Prijatie Luxemburskom a Rumunskom by malo urobiť dohovor z roku 1980 uplatniteľným medzi Gruzínskom a všetkými členskými štátmi EÚ s výnimkou Dánska. Dohovor z roku

1980 sa vo vzťahu k Juhoafrickej republike začne uplatňovať vo všetkých členských štátoch EÚ.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami politík v oblasti tejto politiky**

Pokiaľ ide o únosy detí rodičmi, Haagsky dohovor z roku 1980 je medzinárodným ekvivalentom nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 (známeho ako nariadenie Brusel IIa), ktoré predstavuje základný kameň justičnej spolupráce EÚ v manželských veciach a vo veciach rodičovských povinností[1].

Jedným z hlavných cieľov nariadenia je zabrániť únosom detí medzi členskými štátmi stanovením postupov na zabezpečenie bezodkladného návratu dieťaťa do členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt. Nariadenie Brusel IIa na tento účel zahŕňa vo svojom článku 11 postup stanovený v Haagskom dohovore z roku 1980 a dopĺňa ho o objasnenie niektorých jeho aspektov, najmä vypočutie maloletého dieťaťa, časovú lehotu na vydanie rozhodnutia po podaní žiadosti o návrat a dôvody pre nenavrátenie dieťaťa. Zavádzajú sa v ňom aj ustanovenia, ktorými sa upravujú protichodné príkazy o vrátení alebo nevrátení dieťaťa vydané v rôznych členských štátoch.

Európska únia na medzinárodnej úrovni podporuje pristúpenie tretích krajín k dohovoru z roku 1980, aby sa jej členské štáty mohli spoliehať na spoločný právny rámec na riešenie prípadov medzinárodných únosov detí.

Od júna 2015 do decembra 2016 bolo prijatých už desať rozhodnutí Rady s cieľom prijať pristúpenie desiatich tretích krajín (Maroka, Singapuru, Ruskej federácie, Albánska, Andorry, Seychel, Arménska, Kórejskej republiky, Kazachstany a Peru) k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o medzinárodných únosoch detí[2].

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je zjavne spojený so všeobecným cieľom ochrany práv dieťaťa zakotveným v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. Systém Haagskeho dohovoru z roku 1980 má za cieľ chrániť dieťa pred škodlivými vplyvmi únosu jedným z rodičov a zabezpečiť, aby dieťa mohlo udržiavať styk s oboma rodičmi, napríklad zabezpečením účinného výkonu práva styku.

Za zmienku stojí tiež prepojenie na podporu používania mediácie pri riešení cezhraničných rodinných sporov. Smernica o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach[3] sa takisto uplatňuje na rodinné právo v rámci spoločného európskeho justičného priestoru. Haagsky dohovor z roku 1980 tiež podporuje zmierlivé riešenie rodinných sporov. Jedna z príručiek osvedčených postupov podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980, ktoré uverejnila Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného, je venovaná používaniu

---

1 Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 31.

2 Bolo prijatých desať rozhodnutí Rady, ktorými sa členské štáty oprávňujú prijať k dohovoru z roku 1980 pristúpenie **Andorry** (rozhodnutie Rady 2015/1023 prijaté 15. júna 2015); **Seychel** (rozhodnutie Rady 2015/2354 prijaté 10. decembra 2015); **Ruska** (rozhodnutie Rady 2015/2355 prijaté 10. decembra 2015); **Albánska** (rozhodnutie Rady 2015/2356 prijaté 10. decembra 2015); **Singapuru** (rozhodnutie Rady 2015/1024 prijaté 15. júna 2015); **Maroka** (rozhodnutie Rady 2015/2357 prijaté 10. decembra 2015); **Arménska** (rozhodnutie Rady 2015/2358 prijaté 10. decembra 2015); **Kórejskej republiky (**rozhodnutie Rady 2016/2313 prijaté 8. decembra 2016 **)**, **Kazachstanu (**rozhodnutie Rady 2016/2311 prijaté 8.12.2016 **)** a **Peru (**rozhodnutie Rady 2016/2312 prijaté 8.12.2016**)**.

3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES **z** 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 136, 24.5.2008, s. 3);

mediácie pri riešení medzinárodných rodinných sporov týkajúcich sa detí, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti dohovoru. Na podnet Európskej komisie bola táto príručka preložená okrem anglického a francúzskeho jazyka do všetkých jazykov EÚ, ako aj do arabského jazyka s cieľom podporiť dialóg so štátmi, ktoré ešte neratifikovali dohovor, a pomôcť hľadať konkrétne spôsoby riešenia problémov spôsobených medzinárodnými únosmi detí vo vzťahoch s krajinami, ktoré dohovor neratifikovali[4].

## 2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

### • Právny základ

Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutie sa týka medzinárodnej dohody, uplatniteľným právnym základom je článok 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie spolu s článkom 81 ods. 3. Rada sa uznáša jednomyseľne po konzultácii s Európskym parlamentom.

Spojené kráľovstvo a Írsko sú viazané nariadením (ES) č. 2201/2003, a preto sa zúčastňujú na prijatí a uplatňovaní tohto rozhodnutia.

V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

### • Proporcionalita

Tento návrh je vypracovaný v súlade s už prijatými rozhodnutiami Rady týkajúcimi sa tej istej témy a nepresahuje rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie cieľa súdržnej činnosti EÚ v oblasti medzinárodných únosov detí tým, že sa zabezpečí, aby Luxembursko a Rumunsko v danej lehote prijali pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980.

## 3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

### • Konzultácie so zainteresovanými stranami

Luxembursko a Rumunsko, ktoré sa radili s Komisiou o svojej ochote prijať pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k dohovoru z roku 1980, zaujali kladné stanovisko.

Z diskusií vedených na stretnutí expertov 24. apríla 2017 vyplynulo, že v tejto fáze neexistujú námietky voči prijatiu pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky k dohovoru z roku 1980 Luxemburskom a Rumunskom.

### • Získavanie a využívanie expertízy

Keďže dohovor je už v platnosti v 25 členských štátoch vo vzťahu ku Gruzínsku a v 26 členských štátoch vo vzťahu k Juhoafrickej republike, Komisia a experti členských štátov boli názoru, že v takýchto prípadoch nie je potrebné osobitné posúdenie situácie danej tretej krajiny.

Experti členských štátov neuviedli žiadne problémy pri uplatňovaní dohovoru z roku 1980, pokiaľ ide o Gruzínsko a Juhoafrickú republiku.

[4] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3.

- **Posúdenie vplyvu**

V súvislosti s desiatimi rozhodnutiami Rady prijatými v rokoch 2015 až 2016, pokiaľ ide o prijatie pristúpenia niekoľkých tretích krajín k Haagskemu dohovoru z roku 1980, sa vzhľadom na povahu tohto legislatívneho aktu nevykonalo žiadne osobitné posúdenie vplyvu. V každom prípade sa osobitné posúdenie situácie Gruzínska a Juhoafrickej republiky považovalo za nadbytočné vzhľadom na skutočnosť, že dohovor je už v platnosti v 25 a 26 členských štátoch EÚ v tomto poradí, ako aj na ochotu Luxemburska a Rumunska prijať pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky.

## 4. VPLYV NA ROZPOČET

Navrhované rozhodnutie nemá nijaký vplyv na rozpočet.

## 5. OSTATNÉ PRVKY

- **Plány vykonávania a monitorovanie, hodnotenie a podávanie správ**

Keďže sa návrh týka len oprávnenia Luxemburska a Rumunska prijať pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k dohovoru z roku 1980, monitorovanie jeho vykonávania sa obmedzuje na dodržanie znenia vyhlásenia Luxemburska a Rumunska a na dodržanie lehoty na jeho uloženie a oznámenie o uložení vyhlásenia Komisii, ako sa stanovuje v rozhodnutí Rady.

2017/0148 (NLE)

Návrh

**ROZHODNUTIE RADY,**

**ktorým sa Luxembursko a Rumunsko oprávňujú prijať v záujme Európskej únie pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81 ods. 3 v spojení s jej článkom 218,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu[5],

keďže:

(1) Európska únia si stanovila za jeden zo svojich cieľov presadzovanie ochrany práv dieťaťa, ako sa uvádza v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. Opatrenia na ochranu detí pred neoprávneným premiestňovaním alebo zadržiavaním sú zásadnou súčasťou tejto politiky.

(2) Rada prijala nariadenie (ES) č. 2201/2003[6] („nariadenie Brusel IIa“), ktorého cieľom je chrániť deti pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržiavania a stanoviť postupy na zabezpečenie ich bezodkladného návratu do štátu ich obvyklého pobytu, ako aj zabezpečiť pre ne ochranu práv styku a opatrovníckych práv.

(3) Nariadením Brusel IIa sa dopĺňa a posilňuje Haagsky dohovor z 25. októbra 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí („Haagsky dohovor z roku 1980“), ktorým sa na medzinárodnej úrovni stanovuje systém povinností a spolupráce medzi zmluvnými štátmi a medzi ústrednými orgánmi a ktorý má za cieľ zabezpečiť bezodkladný návrat neoprávnene premiestnených alebo zadržiavaných detí.

(4) Všetky členské štáty Únie sú zmluvnými stranami Haagskeho dohovoru z roku 1980.

(5) Únia nabáda tretie štáty, aby pristúpili k Haagskemu dohovoru z roku 1980, a podporuje správne vykonávanie Haagskeho dohovoru z roku 1980 okrem iného účasťou – spolu s členskými štátmi – v osobitných výboroch, ktoré pravidelne zvoláva Haagska konferencia medzinárodného práva súkromného.

(6) Spoločný právny rámec platný vo vzťahu medzi členskými štátmi Únie a tretími štátmi by mohol byť najlepším riešením citlivých prípadov medzinárodných únosov detí.

(7) V Haagskom dohovore z roku 1980 sa stanovuje, že sa uplatňuje medzi pristupujúcim štátom a zmluvnými štátmi, ktoré vyhlásili, že toto pristúpenie prijali.

---

[5] Ú. v. EÚ C , , s. .

[6] Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 23.12.2003, s. 1).

(8) Haagsky dohovor z roku 1980 neumožňuje organizáciám regionálnej ekonomickej integrácie, akou je Únia, stať sa jeho zmluvnou stranou. Únia k nemu preto nemôže pristúpiť, a ani uložiť vyhlásenie o prijatí pristupujúceho štátu.

(9) Na základe stanoviska Súdneho dvora Európskej únie 1/13 patria vyhlásenia o prijatí podľa Haagskeho dohovoru z roku 1980 do výlučnej vonkajšej právomoci Únie.

(10) Gruzínsko uložilo dokument o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 24. júla 1997. Dohovor nadobudol v Gruzínsku platnosť 1. októbra 1997.

(11) Všetky dotknuté členské štáty s výnimkou Dánska, Luxemburska a Rumunska už s pristúpením Gruzínska k Haagskemu dohovoru z roku 1980 súhlasili. Gruzínsko prijalo Bulharsko, Estónsko, Litvu, Lotyšsko a Maltu. Posúdenie situácie v Gruzínsku viedlo k záveru, že Luxembursko a Rumunsko sú v pozícii, aby prijali v záujme Únie pristúpenie Gruzínska podľa podmienok Haagskeho dohovoru z roku 1980.

(12) Juhoafrická republika uložila dokument o pristúpení k dohovoru z roku 1980 dňa 8. júla 1997. Dohovor nadobudol v Juhoafrickej republike platnosť 1. októbra 1997.

(13) Všetky dotknuté členské štáty s výnimkou Luxemburska a Rumunska už s pristúpením Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980 súhlasili. Juhoafrická republika prijala Bulharsko, Estónsko, Litvu, Lotyšsko a Maltu. Posúdenie situácie v Juhoafrickej republike viedlo k záveru, že Luxembursko a Rumunsko sú v pozícii, aby prijali v záujme Únie pristúpenie Juhoafrickej republiky podľa podmienok Haagskeho dohovoru z roku 1980.

(14) Preto by sa Luxembursko a Rumunsko mali oprávniť, aby v záujme Únie uložili svoje vyhlásenia o prijatí pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky v súlade s podmienkami uvedenými v tomto rozhodnutí. Ostatné členské štáty Únie, ktoré už pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980 prijali, by preto nemali uložiť nové vyhlásenia o prijatí, keďže existujúce vyhlásenia zostávajú podľa medzinárodného práva verejného v platnosti.

(15) Spojené kráľovstvo a Írsko sú viazané nariadením Brusel IIa, a preto sa zúčastňujú na prijatí a uplatňovaní tohto rozhodnutia.

(16) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

*Článok 1*

1. Luxembursko a Rumunsko sa týmto oprávňujú v záujme Únie prijať pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí („Haagsky dohovor z roku 1980“).

2. Členské štáty uvedené v odseku 1 uložia najneskôr do … [dvanásť mesiacov odo dňa prijatia tohto rozhodnutia] vyhlásenie o prijatí v záujme Únie pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980 v tomto znení:

„[*ČLENSKÝ ŠTÁT – úplný názov] vyhlasuje, že prijíma pristúpenie Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z 25. októbra 1980 o občianskoprávnych aspektoch medzinárodných únosov detí v súlade s rozhodnutím Rady (EÚ) 2017/...*“.

* Ú. v.: vložte prosím číslo tohto rozhodnutia.

3. Oba členské štáty informujú Radu a Komisiu o uložení svojho vyhlásenia o prijatí pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky a oznámi Komisii znenie vyhlásenia do dvoch mesiacov od jeho uloženia.

*Článok 2*

Členské štáty, ktoré uložili svoje vyhlásenia o prijatí pristúpenia Gruzínska a Juhoafrickej republiky k Haagskemu dohovoru z roku 1980 pred dátumom prijatia tohto rozhodnutia, neukladajú nové vyhlásenia.

*Článok 3*

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

*Článok 4*

Toto rozhodnutie je určené Luxembursku a Rumunsku.

V Bruseli

*Za Radu*

*predseda*